

Barne- og likestillingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

Oslo 30.10.09

HØRINGSINNSPILL VEDRØRENDE BARN SOM KAN VÆRE OFRE FOR MENNESKEHANDEL – ADGANG TIL MIDLERTIDIG PLASSERING UTEN SAMTYKKE PÅ INSTITUSJON FOR BESKYTTELSE.

FO vil med dette avgi vårt syn på forslaget fra Barne- og likestillingsdepartementet om at adgang til midlertidig å plassere barn i institusjon ved mistanke om at barn er ofre for menneskehandel, hjemles i barnevernloven.

Generelle synspunkter:

FO går inn for å støtte barne- og likestillingsdepartementets forslag om midlertidig å kunne plassere barn på institusjon for beskyttelse og omsorg når det er mistanke om at et barn er utsatt for menneskehandel. Vi ser på dette tiltaket som en videreføring av tiltakskjedene som allerede eksisterer gjennom dagens lovverk for disse barna.

FO vil allikevel gi en bemerkning knyttet til forslaget i sin helhet:

Barnevernloven og de bestemmelser som følger av denne skal være gyldig for alle barn som bor i Norge. I praksis skjer ikke dette. Enslige mindreårige asylsøkere, barn som søker asyl sammen med sine foreldre, og barn en har mistanke om kan være ofre for menneskehandel, er grupper av barn som i dag ikke nødvendigvis får barneverntjenester ut fra samme kriterier som norske barn. Dette er uttrykk for en svikt i forståelsen av og praksis knyttet til barnevernloven fra norske myndigheters side. Dette er videre i direkte strid med barnekonvensjonen og dermed brytes de forpliktelser Norge har overfor barn.

FO mener det i prinsippet er uheldig å bygge opp særskilte bestemmelser for noen grupper barn, bestemmelser som også innebærer reduserte rettigheter for barnet. Dette er folkerettsstridig forskjellsbehandling. Når prosedyrene for hva som skal skje og hvem som skal ha ansvaret i tillegg skiller seg fra den "vanlige måten" barn skal ivaretas på, kan dette ses på som et uttrykk for at noen barn er mindre verdt enn andre.

FO er opptatt av at barn utsatt for menneskehandel ikke skal komme i den samme posisjonen som de enslige mindreårige asylsøkerbarna. Forslaget som foreligger i høringsnotatet vedrørende ivaretagelse av barn en mistenker er ofre for menneskehandel, representerer en ny særskilt behandling av ikke-norske barn. Barnevernlovens universelle funksjon reduseres som følge av dette, og en innfører "lovlig" forskjellsbehandling av disse barna – i strid med barnekonvensjonens bestemmelser.

FO

Besøksadresse:
Mariboestgt. 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
23 06 11 70

Telefaks:
23 06 11 14

e-post:
kontor@fo.no

www.fo.no

Bankgiro:
9001.06.35674

Foretaksnr.:
870 953 852 MVA

Når FO allikevel velger å gå inn for å støtte opprettelsen av en egen bestemmelse for barn en mistenker er utsatt for menneskehandel, så handler dette om at denne hjemlingen på en bedre måte enn gjeldende lovverk kan verne disse barnas liv og utvikling.

Menneskehandelproblematikken er komplisert, hvor den ytre trusselsituasjonen også krever særskilte tiltak. Menneskehandelens konsekvenser for de det gjelder er enorme. Det er Norges plikt å bidra til å forhindre dette for det enkelte barn og i forhold til å stoppe bakmenn og organisasjoner som profiterer på dette.

FO er ikke enig i rammene som settes rundt den nye bestemmelsen i barnevernloven, og vil i det nedenstående redegjøre for dette og andre forhold som innvirker på forslaget.

Konkret om lovforslagene:

Plasseringssted

Et generelt prinsipp for FO er at det statlige barnevernet må ha et godt og differensiert institusjonstilbud. Dessverre har barnevernet de siste årene reelt sett bygget ned kapasitet og mangfold i institusjonstilbudet. Et godt og differensiert institusjonstilbud er et av de viktigste tiltakene for å gi god hjelp til de barn og unge som trenger plassering i barnevernets regi, og som ikke skal bo i fosterhjem. Dette gjelder ikke minst for barn en mistenker er utsatt for menneskehandel.

Et annet generelt prinsipp for FO er at det må være høyest mulig kompetanse nær de som er i behov av hjelp. Krav til barnevernfaglig/faglært kompetanse på barneverninstitusjoner ligger i dag på 50 %. Dette er etter vår mening en for lav prosentandel. Det bør videre være noen sosialfaglige stillinger med krav til kliniske godkjenning og/eller master. Dette er viktige tiltak for å kvalitetssikre innholdet i beskyttelse og omsorg også for de barna som evt. plasseres i tråd med den nye § 4-29.

Vi registrerer at det er tenkt at det ordinære tiltaksapparatet med godkjente institusjoner i regionene, er det som skal benyttes overfor barn som evt. plasseres etter § 4-29. FO mener det er av stor betydning at en nøye ser på hvilke institusjoner som egner seg for slike plasseringer, og ikke minst gjør det nødvendige for å ruste opp med tanke på bemanning og faglig kompetanse.

Innholdet i beskyttelsen og omsorgen

Barna som kommer i en situasjon hvor det mistenkes at de er utsatt for menneskehandel, må hele veien i sin kontakt med hjelpeapparatet få den individuelle vurdering de etter loven har krav på. Barnas unike situasjon, deres unike historie og deres unike personlighet må være med i vurderingene som barnevernet og fylkesnemnd skal ta. Behandlingen av barn utsatt for menneskehandel kan altså ikke ses på som en gruppe som har like behov. Dette understreker behovet for et differensiert tiltaksapparat, jf. punktet over.

Ved plassering av barn i institusjon, skal barnets behov være styrende for innholdet i arbeidet med barnet. Barnets behov for beskyttelse, omsorg, oppdragelse og evt. behandling må ses på som ulike sider av samme sak: som sikring av barnets oppvekst. Barnet må møte tilgjengelige gode voksne, som har kunnskap og kompetanse om barn i marginaliserte situasjoner, og om hvordan disse barna kan møtes på best mulig måte. FO mener at det er behov for sosialfaglig utviklingsarbeid innenfor dette området.

Barnas rett til skolegang i plasseringstiden er viktig, både i et opplæringsperspektiv, i et mestringsperspektiv og i det å gi barnet en meningsfull hverdag også i plasseringstiden.

FO er enig i de vurderinger som gjøres om rettighetsforskriften og de endringer som foreslås der, men imøteser et arbeid generelt knyttet til utformingen av rettighetsforskriften og anvendelse av denne.

FO mener det er viktig å skjele til de kommuner og instanser med god erfaring fra arbeid med barn utsatt for menneskehandel, for å utvikle "best-practice" og gode rutiner for alle instanser på et felt som det tar tid å bygge kompetanse på.

Prosessuelle bestemmelser

FO støtter ikke at fylkesnemnda bare skal bestå av leder, et legmedlem og en fagkyndig når det skal treffes vedtak om plassering for opptil 4 uker, og heller ikke de neste gangene saken behandles. FO har kritisert at stor nemnd ikke er hovedregelen for behandling av tvangssaker i barnevernet, fordi dette truer barnets og foreldres rettsikkerhet. Vi mener at behandlinger av tvangssaker i hovedsak skal skje med stor nemnd, dvs. leder, 2 legmedlemmer og 2 fagkyndige. Dette mener vi også må gjelde for behandling av saker etter ny § 4-29, med unntak av godkjenning av akuttvedtaket som foreslått.

FO mener det er urealistisk at rammen på plasseringen på 6 måneder vil kunne sikre barnet godt nok her og nå og med tanke på barnets fremtid. FO vurderer at den totale rammen for mulig plasseringstid etter vedtak om tiltak etter § 4-29 bør utvides til 12 måneder. Videre mener vi at oppfølging av vedtaket bør være i tråd med barnevernlovens § 4-24, som angir tidsmessige behandlinger av saken i fylkesnemnda på fire uker, men også langtidsplassering inntil 12 måneder med vurdering av tiltaket etter 6 måneder. Vi kan ikke se noen grunn til at disse barnas rettssikkerhet blir bedre av stadig prøving i fylkesnemnda, tvert i mot kan dette vanskeliggjøre det arbeidet som institusjonen og hjelpeapparatet for øvrig må gjøre.

FO støtter at det legges forventninger om at alle instanser fra dag 1 arbeider målrettet med å avklare menneskehandelsituasjonen og deretter med tilrettelegging av barnets fremtid ut fra hva som avdekkes. Høringsnotatet peker videre på arbeid med motivasjon av barnet for å komme ut av menneskehandelsituasjonen. Dette støtter FO, og vi anser dette som en viktig innholdsmessig bit i det faglige arbeidet som skal skje i et relasjonelt perspektiv. Mulighet for 12 måneders plasseringstid vil i større grad bidra til at personalet kan arbeide med barna som ønsket.

FO er opptatt av at det sikres at barnet har mulighet for videre tiltak fra barneverntjenesten etter endt plasseringstid etter § 4-29. Terskelen for at dette utløses må være lav, på lik linje med andre barn som har tiltak i barnevernet både under og over 18 år, frem til fylte 23 år.

Barnets stemme må sikres hørt hele veien.

Vilkår for vedtak

FO støtter at politiets vurderinger av trusselbildet er avgjørende for hva barneverntjenesten foreslår og hvilke vedtak fylkesnemnda fatter. Rask avklaring av kommunetilhørighet er viktig.

Samarbeid instanser i mellom er nødvendig, og det bør utpekes en ansvarlig instans som har et særskilt ansvar for å følge den enkelte sak. Det kommunale barnevernets arbeid og

kompetansebidrag i denne sammenheng er å gjøre individuelle vurderinger av barnets behov, vurdere hvilken type omsorg og oppfølging barnet trenger, og tilrettelegge for at dette kan gjennomføres.

FO støtter kriteriet om at det foreligger alminnelig sannsynlighetsovervekt for at barnet er utsatt for menneskehandel, og at tiltaket som foreslås anses å være til barnets beste. Dersom en kan finne løsninger som ikke følger av § 4-29, er det viktig at barneverntjenesten iverksetter og følger opp disse. Det at en ikke får gjennom et tvangsvedtak må ikke bety at barnevernet ikke iverksetter barneverntiltak.

FO støtter departementet på at bestemmelsene etter § 4-29 må kunne benyttes også overfor barn en ikke er sikker på er under 18 år inntil alder noenlunde er avklart. I tillegg vil også 18-åringene fortsatt kunne ha et beskyttelsesbehov. FO mener derfor at en burde ha bestemmelser om at en kan opprettholde tiltaket etter 18 år med personens samtykke i inntil 6 måneder, med mulighet for oppfølging fra barneverntjenesten på ordinært vis etter dette frem til fylte 23 år.

FO vil minne om at aldersbestemmelse er usikkert, og at rommet for å bruke skjønn må være tilstede for å sikre det enkelte barn.

Ressursdimensjonen

For alle instanser involvert er det allerede svært sårbart ressursmessig. Det kommunale barnevernet, institusjonsbarnevernet, fylkesnemnda, politiet, asylmottak mv. har alle erkjente ressursproblemer. Intensjonene i foreliggende forslag kan ikke ivaretas uten at ressursene styrkes betraktelig.

Finansiering av de konkrete barneverntiltakene begrunnet i mistanke om menneskehandel må skje fra nasjonalt hold, jf. refusjonsordning for enslige mindreårige asylsøkere.

Avslutning

FO støtter de lovendringsforslag for øvrig, som ikke er bemerket over.

Utvikling av en ny handlingsplan mot menneskehandel er viktig, hvor erfaringene som er gjort må være en viktig del av grunnlaget for utviklingen. Fokus på kompetanseutvikling og operative tiltak for barna må stå sentralt i planen.

Lykke til videre med det viktige arbeidet.

Med vennlig hilsen

Randi Reese
Forbundsleder

Ellen Galaasen
Fagkonsulent